

OKULÖNCESİ EĞİTİM

Eğitim Sen Yayınları
Şubat 2016

EĞİTİM SEN

(Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası)

Adına Sahibi: Kamuran Karaca

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Hanım Koçyiđit

Yazışma Adresi: Cinnah Cad. Willy Brandt Sk. No:13

Çankaya / ANKARA 06680

Tel: (0.312) 439 01 14 (pbx) Fax: (0.312) 439 01 18

E-posta: bilgi@egitimsen.org.tr Web: www.egitimsen.org.tr

Şubat 2016

Sayfa Düzeni/Kapak: Gülüzar Ünver

Baskı:PİA Enerji Tem. Mad. Turizm Danış. İnş. Rek. San. Tic. Ltd. Şti.

Uđur Mumcu Cd. Küpe Sk. No: 7/6 G.O.P. / Ankara

Tel: 0312 447 04 47 Faks: 0312 446 02 22

Okul öncesi eğitim; zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 36-72 ay grubundaki çocukların eğitimini kapsar. Okul öncesi eğitim kurumları; bağımsız anaokulları, fiziki koşulları uygun örgün ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde ana sınıfları ve uygulama sınıfları olarak açılmaktadır.

Okul öncesi eğitim alarak ilkokula başlayan çocukların; bu eğitimi görmeyenlere oranla daha katılımcı, girişken ve uyumlu olduğu bilinmektedir. Her çocuğun 4-6 yaş arasında okul öncesi bir kurumda eğitim görmesi, çocuğun gelişimi açısından son derece önemlidir.

Çocuklar dünyaya geldiği andan itibaren büyük bir hızla öğrenmeye başlar. Okul öncesi yıllarda çocuklar, yakın çevrelerine karşı çok duyarlıdır ve hareketli, meraklı, araştırmacı bir kişilik sergilerler. Hayal güçleri çok güçlüdür. Günlük yaşamda karşılaştıkları olayların nedenleri ve sonuçları arasında ilişki kurmaya çalışırlar ve sürekli soru sorarlar.

Birey, yaşamı boyunca, hiçbir dönemde 3-6 yaşlarında olduğu kadar aktif değildir. Birey bu dönemde büyük bir enerjiye sahiptir. En önemli işi öğrenmektir. Çevresindeki tüm canlı ve cansız objelerin, algıladığı bütün olayların ne olduğunu sorgular ve büyük bir hızla öğrenir. Çocukların zekâ gelişiminin yüzde 70'lik kısmı 7 yaşına kadar

tamamlanır ve öğrenme becerileri okul öncesi çağda gelişir. Çocuğun araştırma, problem çözme ve yeniliklere uyumu kuvvetli, güven duygusu gelişmiş ve kendini ifade edebilen, doğru kararlar alabilen bireyler olarak yetiştirilebilmeleri açısından okul öncesi eğitim çok önemlidir. Bu dönemde sağlanan eğitim, çocuğun doğru alışkanlıklar ile öğrendiklerini uygulamada özgüven ve cesaret kazanmasına olanak sağlar.

Evde ailenin çocuğa sağlayamadığı eğitimi vermek ve düzenli bir öğretim programına başarı ile katılmaya hazırlanmak için bu alanda yetişmiş eğitimcilere ihtiyaç vardır. Okul öncesi eğitim kurumları, günümüzde ailelere gerekli eğitim desteğini sağlayan, yol gösteren, ailelerin sorumluluklarını belirli ölçüde azaltabilecek temel kurumlar olarak önemli bir işlevi yerine getirir.

Dilin doğru ve yanlışsız kullanılması ile güzel konuşma okul öncesi çağda öğrenilirken, yine bu çağda çocuklar toplumu, çevreyi, evreni ve insan davranışlarını tanımaya başlar. Nesnelere, eşya ve varlıkları, temel bir takım becerileri, davranışları, olumlulukları ve olumsuzlukları öğrenmeye başlama yaşı okul öncesi çağ olarak bilinen 4-6 yaşları arasındadır.

Okul öncesi eğitimde öne çıkan temel sorunlar:

- Türkiye’de okul öncesi çağıdaki çocukların büyük bir bölümü okul öncesi eğitimden mahrumdur.
- Anaokullarında ya da ana sınıflarında yeterli öğretmen, personel, pedagoğ ve sosyal hizmet uzmanı bulunmamaktadır.
- Devlet okullarındaki ana sınıfları dâhil bütün okul öncesi eğitim kurumları çok yüksek ücretler istemekte, bütün giderler velilerden karşılanmaktadır. Bu alanda tam bir ticarileşme ve keyfiyet söz konusudur.
- Bu kurumların denetimlerine yönelik birçok sorun yaşanmakta, sadece yılda bir kez ilköğretim müfettişlerinin teftiş yaptığı anaokullarında denetim işi göstermelik olmaktan öteye geçmemektedir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında oyun temelli eğitim ile davranış kazanmanın öne çıkarılması gerekirken, özellikle büyük kentlerdeki bazı anaokulları ve devlet okullarındaki ana sınıfları çocukları eğitim rekabetine ve yarışına hazırlamaktadır.
- Türkiye’de okul öncesi eğitim kurumları ile ilkokullar arasında bir bütünlük ve somut bir bağ yoktur. Okul öncesi eğitimden çıkan çocuklar ilkokul disiplini içinde bocalamaktadır. MEB’in okul öncesi eğitim kurumlarını yedirip içirme, yatma, konaklama yeri ve çocuk bakım evi olarak görme anlayışı sorunları ve olumsuzlukları daha da ağırlaştırmaktadır.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sorunları

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "Etkinlik, ders, etüt ve dinlenme süreleri" başlıklı 6. maddesi 1. fıkrasında yapılan değişiklikle "(1) Okul öncesi eğitim kurumlarında; a) Okul öncesi eğitim kurumlarında günde ellışer dakikalık aralıksız 6 etkinlik saati süre ile ikili eğitim yapılır. Ancak, ana sınıflarında kayıt alanındaki tüm çocukların kayıtlarının yapılmasına rağmen, ikili eğitim için grup oluşturacak sayıda çocuk bulunmadığı takdirde okulun öğretim şekline uygun olarak normal eğitim de yapılabilir." hükmü getirilmiştir.

Yönetmelik değişikliğiyle okul öncesi eğitim veren tüm kurumlarda (bağımsız anaokulları ve ilkokul ana sınıflarında) günlük aralıksız 6 etkinlik saati (günlük toplam 300 dakika) eğitim yapılmaktadır. 300 dakika aralıksız olarak ders yapan ve dinlenme süreleri olmayan okul öncesi öğretmenlerinin en temel insani ihtiyaçlarını bile karşılamalarına izin vermeyen bir sistemin sağlıklı sonuçlar vermesi mümkün değildir.

Okul öncesi öğretmenlerinin zorunlu ihtiyaçlarını karşılayabileceği ve dinlenebileceği yasal bir teneffüs hakları bulunmamaktadır. Sınıfını yardımcı personele emanet edip, ihtiyacını gidermek için

çıkıldığı durumlarda bile çocukların bütün sorumluluğu yine okul öncesi öğretmenindedir.

Birçok kurumda yardımcı görevli olmadığından okul öncesi öğretmeni, ders araç gereçlerinin tamamlanması, fotokopi vb. hazırlıkların yapılması için, mesai saatlerinin dışında okulda bulunmak zorunda bırakılmaktadır.

MEB, okul öncesi gibi çocukların eğitim süreci açısından temel eğitim anlamı taşıyan bir alanda bile normal koşullarda zaten sorunlu olan "ikili eğitim" uygulamasını okul öncesine kadar indirerek yüz binlerce çocuk ve veliyi ciddi bir mağduriyetle karşı karşıya bırakmıştır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında sınıfların, tuvaletlerin, dinlenme yerlerinin, diğer fiziki alanların ve özellikle oyun bahçelerinin yetersizliğinden ve uygun olmamasından kaynaklanan ve bazen ölümlerle sonuçlanan kazalardan öğretmenlerin sorumlu tutulması önemli bir sorundur. Okul öncesinde eğitim materyallerinin eksik olması ve bu alanda eğitilmiş yardımcı personelin bulunmaması bir diğer önemli eksiklik olarak dikkat çekmektedir.

Okul Öncesi Eğitim ve Okul Öncesi Öğretmenleri İle İlgili Taleplerimiz

- Eğitimin temelini oluşturmasından hareketle okul öncesi eğitim tamamen parasız ve zorunlu hale getirilmeli, gerekli yasal düzenlemeler yapılarak 2 yıllık zorunlu okul öncesi eğitime geçilmelidir.
- Tüm okul öncesi kurumlarında tam gün eğitim verilmeli, ikili eğitim uygulamasından derhal vazgeçilmelidir.
- Etkinlik kitapları okul öncesi öğrencilerinin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmalıdır. Eğitimin bütün kademelerinde olduğu gibi, eğitimin temeli olan okul öncesi eğitim kurumlarında da her çocuğun kendi anadilinde eğitim alması sağlanmalıdır.
- İlkokullardaki ana sınıflarında ve devletin açtığı bütün okul öncesi kurumlarda her türlü beslenme, barınma giderleri devlet tarafından karşılanmalı, şu an bu kurumlarda alınan aidata son verilmelidir.
- Okul öncesi etkinlik kitapları MEB tarafından amaca uygun olarak hazırlanıp basılmalı ve ücretsiz olarak dağıtılmalıdır.

- Okul öncesi eğitimde etkinlik süre sayıları azaltılarak 30'ar dakika şeklinde ve 10'ar dakika ara ile en fazla 150 dakika etkinlik olmalı, öğrenci ve öğretmenler için büyük bir sorun olan kesintisiz 6 etkinlik saati uygulamasına son verilmelidir.
- Sınıflarındaki öğrenci sayısı 16 ile sınırlandırılmalıdır.
- Okul öncesi kurumlar açılırken altyapı, etkinlik araçları, öğretmen, eğitilmiş yardımcı personel, hemşire, rehber, hizmetli ihtiyacı gibi ihtiyaçlar göz önünde bulundurulmalı, sorun sadece okul öncesi eğitimden yararlanan öğrenci sayısına indirgenmemelidir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında başta sınıflar ve oyun bahçeleri olmak üzere, fiziki koşullar ile ilgili eksiklikler giderilmelidir.
- Çocukların ailelerine gelişmelerle ilgili sürekli rehberlik ve danışmanlık hizmetleri verilmelidir. Bu kurumlarda çalışanlar hizmet içi eğitimden geçirilmeli, eğitim ve öğretim alanında yaşanan yeni gelişmelerden bilgi sahibi olmaları sağlanmalıdır.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmen dışında sınıfta mutlaka yardımcı personel bulundurulmalıdır. Her sınıfta kadrolu okul öncesi öğretmenin ve kadrolu yardımcı personelin birlikte çalışması esas alınmalıdır.

- Okul öncesi eğitim öğretmenlerine yaptıkları işin anlam ve önemi dolayısıyla ayrıca yıpranma payı verilmelidir.
- Okul öncesi öğretmeni alan öğretmeni olmasına rağmen, branş öğretmenleri maaş karşılığı 15 saat çalışırken okul öncesi öğretmenleri 18 saat çalışmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin de maaş karşılığı ders saati 15 saat olarak düzenlenmelidir.
- Eğitim fakülteleri ve üniversitelerle gerekli koordinasyon sağlanarak okul öncesi eğitim kurumlarına öğretmen yetiştiren bölümlerin ve bölümlere alınacak öğrenci sayılarının arttırılmasına öncelik verilmelidir.
- Yerel yönetimlerin anaokulu, yuva ve kreş açmaları yaygınlaştırılmalı, buralarda yürütülen eğitim öğretim programları sürekli denetlenmelidir.
- 50 kişiden fazla işçi çalıştıran işyerlerine yuva, anaokulu ya da kreş açma zorunluluğu getirilmeli, buralardaki bütün etkinlikler yerel eğitim yöneticileri tarafından izlenmelidir.
- Okul öncesi kurumların bütün yöneticileri demokratik esaslara göre ve seçimle belirlenmeli, siyasi atamalara asla izin verilmemelidir.

www.egitimsen.org.tr
bilgi@egitimsen.org.tr